HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

2 septembrie 2021 *

„Trimitere preliminară – Apropierea legislațiilor – Servicii de plată în cadrul pieței interne – Directiva 2007/64/CE – Articolele 58 și 60 – Utilizator al serviciilor de plată – Notificarea operațiunilor de plată neautorizate – Răspunderea prestatorului de servicii de plată pentru aceleași operațiuni – Acțiune în răspundere angajată de fideiusorul unui utilizator al serviciilor de plată”

În cauza C-337/20,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Cour de cassation (Curtea de Casație, Franța), prin decizia din 16 iulie 2020, primită de Curte la 23 iulie 2020, în procedura

DM,

LR

împotriva

Caisse régionale de Crédit agricole mutuel (CRCAM) – Alpes-Provence,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul M. Vilaras (raportor), președinte de cameră, domnii N. Piçarra, D. Šváby și S. Rodin și doamna K. Jürimäe, judecători,

avocat general: domnul H. Saugmandsgaard Øe,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru guvernul francez, de N. Vincent și E. de Moustier, în calitate de agenți;

– pentru guvernul ceh, de M. Smolek, J. Vláčil și J. Očková, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: franceza.

– pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de F. Meloncelli, avvocato dello Stato;

– pentru Comisia Europeană, de H. Tserepa-Lacombe și T. Scharf, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 8 iulie 2021,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 58 din Directiva 2007/64/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne, de modificare a Directivelor 97/7/CE, 2002/65/CE, 2005/60/CE și 2006/48/CE și de abrogare a Directivei 97/5/CE (JO 2007, L 319, p. 1, rectificare în JO 2009, L 187, p. 5).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între DM, în calitate de administrator al societății Groupe centrale automobiles (denumită în continuare „societatea GCA”), și LR, în calitate de fideiusor solidar al acestei societăți, pe de o parte, și caisse régionale de Crédit agricole mutuel d'Alpes-Provence (denumită în continuare „CRCAM”), pe de altă parte, în legătură cu angajarea răspunderii contractuale de drept comun a acesteia pentru neîndeplinirea obligației sale de vigilență.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Considerentul (1) al Directivei 2007/64 era redactat astfel:

„În vederea instituirii pieței interne, este esențial ca toate frontierele interne ale [Uniunii Europene] să fie desființate, astfel încât să fie posibilă libera circulație a bunurilor, a persoanelor, a serviciilor și a capitalurilor. Prin urmare, buna funcționare a pieței unice a serviciilor de plată este de o importanță capitală. Cu toate acestea, în prezent, lipsa de armonizare în acest domeniu obstrucționează funcționarea pieței menționate.”

4 Potrivit considerentului (4) al acestei directive:

„Prin urmare, este esențial să se instituie la nivel[ul Uniunii] un cadru juridic modern și coerent pentru serviciile de plată, [indiferent dacă] serviciile sunt compatibile sau nu cu sistemul rezultat în urma inițiativei sectorului financiar de creare a unui spațiu unic de plăți în euro care să fie neutru, astfel încât să garanteze condiții concurențiale egale pentru toate sistemele de plăți, pentru a păstra posibilitatea consumatorului de a alege, ceea ce, în comparație cu sistemele naționale actuale, ar trebui să reprezinte un mare pas înainte din punctul de vedere al costurilor consumatorului, al siguranței și al eficienței.”

5 Considerentul (31) al directivei menționate avea următorul cuprins:

„Pentru a reduce riscurile și consecințele operațiunilor de plată executate în mod neautorizat sau incorect, utilizatorul serviciilor de plată ar trebui să informeze în cel mai scurt timp prestatorul de servicii de plată asupra oricărei contestații cu privire la operațiuni de plată presupuse a fi neautorizate sau a fi fost executate incorect, cu condiția ca prestatorul de servicii de plată să își fi îndeplinit obligațiile în materie de informare în temeiul prezentei directive. Dacă termenul limită de notificare este respectat de utilizatorul serviciilor de plată, acesta ar trebui să-și poată valorifica drepturile în termenele de prescripție stabilite în temeiul legislației naționale. Prezenta directivă nu ar trebui să afecteze alte litigii dintre utilizatorii și prestatorii serviciilor de plată.”

6 Considerentul (47) al aceleiași directive era redactat astfel:

„Prestatorul de servicii de plată al plătitorului ar trebui să-și asume răspunderea pentru executarea corectă a plăților, inclusiv, în special, pentru întreaga sumă a operațiunii de plată și pentru termenul de executare, precum și răspunderea deplină pentru orice erori efectuate de alte părți din lanțul de plată până la contul beneficiarului plății. În virtutea acestei răspunderi, prestatorul de servicii de plată al plătitorului ar trebui, în cazul în care prestatorului de servicii de plată al beneficiarului plății nu i se creditează întreaga sumă, să corecteze operațiunea de plată sau să ramburseze plătitorului, fără întârzieri nejustificate, suma corespunzătoare a operațiunii respective, fără a aduce atingere oricăror alte solicitări ce pot fi formulate în conformitate cu legislația națională. Prezenta directivă ar trebui să privească doar obligațiile și responsabilitățile contractuale dintre utilizatorul serviciilor de plată și prestatorul său de servicii de plată. […]”

7 Potrivit articolului 1 alineatul (2) din Directiva 2007/64:

„Prezenta directivă stabilește, de asemenea, norme în materie de transparență a condițiilor și a cerințelor în materie de informare privind serviciile de plată, precum și în materie de drepturi și obligații respective ale utilizatorilor serviciilor de plată și ale prestatorilor de servicii de plată în contextul prestării de servicii de plată ca ocupație sau activitate comercială obișnuită.”

8 Articolul 2 din această directivă avea următorul cuprins:

„(1) Prezenta directivă se aplică serviciilor de plată prestate în cadrul [Uniunii]. Cu toate acestea, cu excepția articolului 73, titlurile III și IV din prezenta directivă se aplică doar în cazul în care atât prestatorul de servicii de plată al plătitorului, cât și cel al beneficiarului plății, sau prestatorul de servicii de plată unic al operațiunii de plată, au sediul în [Uniune].

(2) Titlurile III și IV se aplică serviciilor de plată efectuate în euro sau în moneda oficială a unui stat membru care nu aparține zonei euro.

(3) Statele membre pot acorda o derogare [parțială sau integrală de la aplicarea] dispozițiilor prezentei directive instituțiilor menționate la articolul 2 din Directiva 2006/48/CE [a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2006 privind inițierea și exercitarea activității instituțiilor de credit (JO 2006, L 177, p. 1, Ediție specială, 06/vol. 9, p. 3)], cu excepția celor menționate la prima și la a doua liniuță din respectivul articol.”

9 Articolul 4 din directiva menționată prevedea:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

[…]

7. prin «plătitor» se înțelege persoana fizică sau juridică care este titularul unui cont de plăți și care autorizează un ordin de plată din acel cont de plăți sau, în cazul în care nu este vorba de un cont de plăți, persoana fizică sau juridică care dă un ordin de plată;

8. prin «beneficiar al plății» se înțelege persoana fizică sau juridică care este destinatarul vizat al fondurilor care au făcut obiectul unei operațiuni de plată;

[…]

10. prin «utilizator al serviciilor de plată» se înțelege persoana fizică sau juridică care folosește un serviciu de plată în calitate de plătitor, de beneficiar al plății sau în ambele calități;

[…]”

10 Articolul 51 alineatul (1) din aceeași directivă prevedea:

„În cazul în care utilizatorul serviciilor de plată nu este un consumator, părțile pot conveni ca articolul 52 alineatul (1), articolul 54 alineatul (3) și articolele 59, 61, 62, 63, 66 și 75 să nu se aplice, integral sau parțial. De asemenea, părțile pot conveni asupra unei alte perioade de timp decât cea stabilită la articolul 58.”

11 Potrivit articolului 58 din Directiva 2007/64:

„Utilizatorul serviciilor de plată poate obține corectarea unei operațiuni din partea prestatorului de servicii de plată numai dacă semnalează în cel mai scurt timp prestatorului său de servicii de plată și în cel mult treisprezece luni de la data debitării faptul că a constatat o operațiune de plată neautorizată sau executată incorect, care dă naștere unei plângeri, inclusiv în conformitate cu articolul 75, cu excepția situațiilor în care, dacă este cazul, prestatorul de servicii de plată nu și-a îndeplinit obligația de a furniza sau de a face disponibile informațiile legate de această operațiune de plată, în conformitate cu titlul III.”

12 Articolul 59 alineatul (1) din această directivă prevedea:

„În cazul în care un utilizator al serviciilor de plată neagă faptul că a autorizat o operațiune de plată executată sau pretinde că operațiunea de plată nu a fost corect executată, statele membre impun ca prestatorul de servicii de plată să fie cel care trebuie să demonstreze că operațiunea de plată a fost autentificată, înregistrată corect, introdusă în conturi și nu a fost afectată de nicio defecțiune tehnică sau de alte deficiențe.

[…]”

13 Articolul 60 din directiva menționată avea următorul cuprins:

„(1) Statele membre se asigură că, fără a aduce atingere articolului 58, în cazul unei operațiuni de plată neautorizate, prestatorul de servicii de plată al plătitorului rambursează imediat plătitorului

suma aferentă operațiunii de plată neautorizate respective și, dacă este cazul, readuce contul de plăți debitat în situația în care s-ar fi aflat dacă operațiunea de plată neautorizată nu s-ar fi efectuat.

(2) O compensație financiară suplimentară se poate stabili în conformitate cu legislația aplicabilă contractului încheiat între plătitor și prestatorul său de servicii de plată."

14 Articolul 75 alineatul (1) primul și al doilea paragraf din aceeași directivă prevedea:

„În cazul în care un ordin de plată este inițiat de plătitor, prestatorul său de servicii de plată răspunde, în fața plătitorului, fără a aduce atingere articolului 58, articolului 74 alineatele (2) și (3) și articolului 78, pentru executarea corectă a operațiunii de plată, cu excepția cazului în care poate aduce dovezi plătitorului și, dacă este cazul, prestatorului de servicii de plată al beneficiarului plății că prestatorul de servicii de plată al beneficiarului plății a primit suma care face obiectul operațiunii de plată în conformitate cu articolul 69 alineatul (1), caz în care prestatorul de servicii de plată al beneficiarului plății răspunde, în fața beneficiarului plății, pentru executarea corectă a operațiunii de plată.

În cazul în care prestatorul de servicii de plată al plătitorului este ținut să răspundă în conformitate cu primul paragraf, acesta rambursează fără întârziere plătitorului suma care face obiectul operațiunii de plată neexecutate sau executate în mod defectuos și, dacă este cazul, restabilește contul de plăți debitat la starea în care s-ar fi aflat dacă operațiunea de plată defectuoasă nu ar fi avut loc."

15 Potrivit articolului 86 alineatul (1) din Directiva 2007/64:

„Fără a aduce atingere articolului 30 alineatul (2), articolului 33, articolului 34 alineatul (2), articolului 45 alineatul (6), articolului 47 alineatul (3), articolului 48 alineatul (3), articolului 51 alineatul (2), articolului 52 alineatul (3), articolului 53 alineatul (2), articolului 61 alineatul (3), articolului 72 și articolului 88, în măsura în care prezenta directivă include dispoziții armonizate, statele membre nu pot să mențină sau să introducă alte dispoziții decât cele stabilite în prezenta directivă."

16 Directiva 2007/64 a fost înlocuită prin Directiva (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne, de modificare a Directivelor 2002/65/CE, 2009/110/CE și 2013/36/UE și a Regulamentului (UE) nr. 1093/2010, și de abrogare a Directivei 2007/64/CE (JO 2015, L 337, p. 35, rectificare în JO 2018, L 102, p. 97).

17 Articolul 71 alineatul (1), articolul 73 alineatul (1), articolul 89 alineatul (1) și articolul 107 alineatul (1) din Directiva 2015/2366 corespund în esență articolului 58, articolului 60, articolului 75 alineatul (1) primul și al doilea paragraf și, respectiv, articolului 86 alineatul (1) din Directiva 2007/64.

Dreptul francez

18 Code monétaire et financier (Codul monetar și financiar), în versiunea rezultată din ordonnance nº 2009-866, du 15 juillet 2009, relative aux conditions régissant la fourniture de services de paiement et portant création des établissements de paiement (Ordonanța nr. 2009-866 din

15 iulie 2009 referitoare la condițiile care reglementează prestarea serviciilor de plată și privind înființarea instituțiilor de plată, JORF din 16 iulie 2009, textul nr. 13) (denumit în continuare „Codul monetar și financiar”), prevede la articolul L. 133-18:

„În cazul unei operațiuni de plată neautorizate semnalate de utilizator în condițiile prevăzute la articolul L. 133-24, prestatorul de servicii de plată al plătitorului rambursează imediat plătitorului suma aferentă operațiunii neautorizate și, dacă este cazul, readuce contul debitat în situația în care s-ar fi aflat dacă operațiunea de plată neautorizată nu s-ar fi efectuat.

Plătitorul și prestatorul său de servicii de plată pot decide prin contract cu privire la o compensație suplimentară.”

19 Articolul L. 133-24 din Codul monetar și financiar are următorul cuprins:

„Utilizatorul serviciilor de plată semnalează în cel mai scurt timp prestatorului său de servicii de plată și în cel mult 13 luni de la data debitării, sub sancțiunea decăderii, o operațiune de plată neautorizată sau executată incorect, cu excepția situațiilor în care prestatorul de servicii de plată nu și-a îndeplinit obligația de a furniza sau de a face disponibile informațiile legate de această operațiune de plată în conformitate cu capitolul IV din titlul 1 din cartea III.

Cu excepția cazurilor în care utilizatorul este o persoană fizică ce acționează în scopuri neprofesionale, părțile pot decide să deroge de la dispozițiile prezentului articol.”

20 Potrivit articolului 1147 din code civil (Codul civil), în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumit în continuare „Codul civil”):

„Debitorul este obligat, dacă este cazul, la plata de daune interese, fie ca urmare a neexecutării obligației, fie ca urmare a întârzierii executării, de fiecare dată când nu dovedește că neexecutarea provine dintr-o cauză străină, care nu îi poate fi imputată, sau că nu există nicio rea-credință din partea sa.”

21 Articolul 2313 din Codul civil prevede:

„Fideiusorul poate opune creditorului toate excepțiile pe care le poate invoca debitorul principal, care sunt inerente datoriei, dar nu poate opune excepțiile care sunt pur personale debitorului.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

22 La 22 decembrie 2008, CRCAM a acordat societății GCA o linie de credit în cont curent, garantată prin fideiusiunea solidară a LR.

23 După ce a retras această linie de credit, CRCAM l-a chemat în judecată pe LR, în calitate de fideiusor, pentru plata creanței. Acesta a susținut că, prin efectuarea unor viramente în favoarea unor terți fără autorizație din partea societății GCA, CRCAM fusese în culpă, iar cuantumul acestor viramente trebuia dedus din sumele care îi erau solicitate.

24 Întemeindu-se pe articolul L. 133-24 din Codul monetar și financiar, cour d’appel d’Aix-en-Provence (Curtea de Apel din Aix-en-Provence, Franța) a considerat inadmisibile contestațiile formulate de LR, întrucât acesta nu respectase termenul de 13 luni prevăzut în acest scop de dispoziția respectivă și că intervenise, așadar, decăderea în privința contestațiilor menționate.

25 În recursul introdus la Cour de cassation (Curtea de Casație, Franța), LR arată că, în temeiul articolului L. 133-24 din Codul monetar și financiar, este decăzut din dreptul de a contesta viramentele menționate, din moment ce nu a respectat termenul de 13 luni prevăzut în această privință.

26 Totuși, el susține că rambursarea imediată a operațiunilor de plată neautorizate semnalate de utilizatorul unui serviciu de plată unei bănci, prevăzută la articolul L. 133-18 din Codul monetar și financiar, nu împiedică reținerea răspunderii de drept comun a acesteia în cazul neîndeplinirii obligației sale de vigilență.

27 Or, în opinia sa, viramentele în discuție în litigiul principial efectuate de CRCAM fără autorizarea societății GCA constituie o culpă contractuală care trebuie reparată în temeiul articolului 1147 din Codul civil, excepția pe care o ridică nefiind una personală a acestei societăți, ci îl vizează de asemenea în mod direct.

28 LR consideră că cour d'appel d'Aix-en-Provence (Curtea de Apel din Aix-en-Provence) a încălcat printre altele articolul 1147 din Codul civil atunci când a statuat că sunt inadmisibile contestațiile sale privind sumele care fac obiectul viramentelor în discuție în litigiul principal, din cauza decăderii, pentru motivul că funcționarea contului în discuție în litigiu principal este reglementată de dispozițiile Codului monetar și financiar.

29 În aceste împrejurări, Cour de cassation (Curtea de Casație) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 58 din Directiva 2007/64[…] trebuie interpretat în sensul că instituie, în ceea ce privește operațiunile de plată neautorizate sau executate incorect, un regim de răspundere a prestatorului de servicii de plată care exclude orice acțiune în răspundere civilă de drept comun întemeiată, pentru aceleași fapte, pe neîndeplinirea de către acest prestator a obligațiilor care îi sunt impuse de dreptul național, în special în ipoteza în care, în termenul de 13 luni de la data debitării, utilizatorul serviciilor de plată nu a informat prestatorul de servicii de plată că o operațiune de plată nu a fost autorizată sau a fost executată incorect?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, același articol se opune posibilității ca fideiusorul utilizatorului serviciilor de plată să invoce, pentru aceleași fapte, răspunderea civilă de drept comun a prestatorului de servicii de plată, beneficiar al fideiusiunii, pentru a contesta cuantumul datoriei garantate?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

30 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 58 și articolul 60 alineatul (1) din Directiva 2007/64 trebuie interpretate în sensul că se opun ca un utilizator al serviciilor de plată să poată angaja răspunderea prestatorului acestor servicii în temeiul unui alt regim de răspundere decât cel prevăzut de aceste dispoziții atunci când acest utilizator nu și-a îndeplinit obligația de notificare prevăzută la articolul 58 menționat.

31 Conform unei jurisprudențe constante, în vederea interpretării unei dispoziții a dreptului Uniunii, trebuie să se țină seama nu numai de formularea acesteia, ci și de contextul în care se înscrie și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte. Geneza unei dispoziții a dreptului Uniunii poate de asemenea să ofere elemente relevante pentru interpretarea sa (Hotărârea din 24 martie 2021, MCP, C-603/20 PPU, EU:C:2021:231, punctul 37 și jurisprudența citată).

32 În primul rând, în ceea ce privește, pe de o parte, textul alineatului (1) al articolului 60 din Directiva 2007/64, intitulat „Răspunderea prestatorului de servicii de plată pentru operațiunile de plată neautorizate”, trebuie să se constate că acesta prevede că statele membre se asigură că, fără a aduce atingere articolului 58 din această directivă, în cazul unei operațiuni de plată neautorizate, prestatorul de servicii de plată rambursează imediat plătitorului suma aferentă acestei operațiuni și, dacă este cazul, readuce contul de plăți debitat în situația în care s-ar fi aflat dacă operațiunea de plată neautorizată nu s-ar fi efectuat.

33 Pe de altă parte, articolul 58 din directiva menționată, la care se face referire la articolul 60 alineatul (1) din aceasta, stabilește în sarcina utilizatorului serviciilor de plată o obligație generală de notificare a oricărei operațiuni neautorizate sau executate incorect. Astfel, corectarea unei asemenea operațiuni este posibilă numai dacă utilizatorul o semnalează prestatorului său de servicii de plată în cel mult 13 luni de la data debitării corespunzătoare.

34 Prin urmare, din trimiterea efectuată de articolul 60 alineatul (1) din Directiva 2007/64 la articolul 58 din aceasta, precum și din considerentul (31) al directivei menționate rezultă că regimul de răspundere a prestatorului de servicii de plată în cazul unei plăți neautorizate este condiționat de notificarea de către utilizatorul acestor servicii a oricărei operațiuni neautorizate prestatorului respectiv.

35 În această privință, expresia „fără a aduce atingere articolului 58”, care figurează la articolul 60 alineatul (1) din Directiva 2007/64, înseamnă, astfel cum a arătat domnul avocat general la punctul 40 din concluzii, că nu trebuie să fie afectat articolul 58 din această directivă, ceea ce implică faptul că angajarea răspunderii prestatorului de servicii de plată în cazul unei operațiuni neautorizate nu poate avea loc în afara termenului prevăzut la acest articol 58.

36 Rezultă că un utilizator care nu a semnalat prestatorului său de servicii de plată o operațiune neautorizată în termenul de 13 luni de la debitarea acesteia nu poate angaja răspunderea prestatorului respectiv nici în temeiul dreptului comun și, prin urmare, nu poate obține rambursarea acestei operațiuni neautorizate.

37 În al doilea rând, interpretarea contextuală a articolului 60 alineatul (1) din Directiva 2007/64 confirmă interpretarea literală a acestei dispoziții.

38 Astfel, mai întâi, articolele 58 și 60 din această directivă fac parte din capitolul II, intitulat „Autorizarea operațiunilor de plată”, din titlul IV, denumit „Drepturi și obligații privind prestarea și utilizarea serviciilor de plată”, care cuprinde cinci capitole, procedura de notificare în termen de maximum 13 luni aplicându-se atât în cazul operațiunilor neautorizate menționate la articolul 60 din directiva respectivă, cât și în cazul operațiunilor neexecutate sau executate în mod defectuos prevăzute la articolul 75 din aceeași directivă.

39 În economia acestui regim de răspundere, obligația de notificare de către utilizatorul serviciilor de plată a oricărei operațiuni neautorizate este condiția pentru ca acest regim să se poată aplica în beneficiul utilizatorului, denumit și „plătitor” în anumite dispoziții ale Directivei 2007/64.

40 În continuare, articolul 59 din această directivă înscrie în regimul de răspundere pentru operațiuni neautorizate un mecanism al sarcinii probei favorabil utilizatorului serviciilor de plată. În esență, sarcina probei revine prestatorului de servicii de plată, care trebuie să demonstreze că operațiunea a fost autentificată, înregistrată corect și introdusă în conturi. În practică, regimul probatoriu stabilit la acest articol 59 din directiva menționată conduce, dacă notificarea prevăzută la articolul 58 a fost efectuată în termenul prevăzut la articolul respectiv, să supună prestatorul de servicii de plată unei obligații de rambursare imediată, în conformitate cu articolul 60 alineatul (1) din aceeași directivă.

41 Or, trebuie arătat că articolul 86 din Directiva 2007/64, intitulat „Armonizare completă", prevede că, „[f]ără a aduce atingere [mai multor dispoziții din directiva menționată pe care le enumeră], în măsura în care prezenta directivă include dispoziții armonizate, statele membre nu pot să mențină sau să introducă alte dispoziții decât cele stabilite în prezenta directivă". Niciunul dintre articolele 58, 59 și 60 din aceeași directivă nu figurează printre dispozițiile pentru care articolul 86 acordă o marjă de manevră statelor membre pentru punerea lor în aplicare.

42 Rezultă că regimul de răspundere a prestatorilor de servicii de plată prevăzut la articolul 60 alineatul (1) din Directiva 2007/64, precum și la articolele 58 și 59 din această directivă a făcut obiectul unei armonizări complete, astfel încât statele membre nu pot menține un regim de răspundere paralelă pentru același fapt generator.

43 În al treilea rând, interpretarea teleologică a articolului 58 și a articolului 60 alineatul (1) din Directiva 2007/64 confirmă interpretările literală și contextuală ale acestor dispoziții.

44 Astfel cum a arătat domnul avocat general la punctul 58 din concluzii, reiese în special din considerentele (1) și (4) ale acestei directive că legiuitorul Uniunii a urmărit să creeze o piață unică a serviciilor de plată prin înlocuirea celor 27 de sisteme naționale existente, a căror existență simultană ducea la confuzie și la o lipsă de securitate juridică, cu un cadru juridic armonizat care definește drepturile și obligațiile utilizatorilor și ale prestatorilor de servicii de plată.

45 Or, regimul armonizat de răspundere pentru operațiuni neautorizate sau executate incorect stabilit prin Directiva 2007/64 nu se poate afla în concurență cu un regim alternativ de răspundere prevăzut de dreptul național care să aibă la bază aceleași fapte și același temei decât cu condiția de a nu se aduce atingere regimului astfel armonizat și de a nu fi afectate obiectivele și efectul util ale acestei directive.

46 Rezultă că un regim de răspundere concurent care ar permite utilizatorului serviciilor de plată să angajeze după expirarea termenului de 13 luni și fără să fi notificat operațiunea neautorizată vizată răspunderea prestatorului unor asemenea servicii pentru această operațiune ar fi incompatibil cu Directiva 2007/64.

47 În al patrulea rând, geneza Directivei 2007/64 confirmă interpretarea care reiese dintr-o lectură literală, contextuală și teleologică a articolului 60 alineatul (1) din această directivă.

48 Astfel cum a arătat domnul avocat general la punctele 44-46 din concluzii, a reieșit rapid, în cursul procesului legislativ care a condus la adoptarea Directivei 2007/64, că introducerea unui termen uniform de notificare de către utilizatorul serviciilor de plată în cazul unor operațiuni neautorizate sau executate incorect era indispensabilă pentru a garanta securitatea juridică a utilizatorului acestor servicii și a prestatorului lor.

49 În această privință, atât președinția Consiliului Uniunii Europene, prin propunerile sale formulate la 15 iunie 2006 (8623/06 ADD), cât și Parlamentul European, în special în Raportul din 20 septembrie 2006 referitor la Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind serviciile de plată în cadrul pieței interne și de modificare a Directivelor 97/1/CE, 2000/12/CE și 2002/65/CE [COM(2005) 603 – C6-0411/2005 – 2005/0245(COD)], și Comitetul Economic și Social, în avizul din 23 decembrie 2006 pe tema „Punerea în aplicare a programului comunitar de la Lisabona: Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind serviciile de plată în cadrul pieței interne și de modificare a Directivelor 97/7/CE, 2000/12/CE și 2002/65/CE” [COM(2005) 603 final], au evidențiat necesitatea de a asigura o asemenea securitate juridică și, în acest scop, de a prevedea că, la expirarea unui termen de notificare de către utilizatorul serviciilor de plată, operațiunea de plată trebuie să aibă caracter definitiv.

50 Prin urmare, legiuitorul Uniunii a ales să insereze obligația de notificare a operațiunilor neautorizate sau executate incorect într-o dispoziție distinctă, în speță articolul 58 din Directiva 2007/64, care stabilește un termen maxim de 13 luni, și să prevadă în dispoziția privind răspunderea prestatorului de servicii de plată, și anume articolul 60 din această directivă, o referire expresă la obligația menționată.

51 În acest fel, legiuitorul Uniunii a stabilit, în modul cel mai clar posibil, legătura dintre răspunderea prestatorului de servicii de plată și respectarea de către utilizatorul acestor servicii a termenului maxim de 13 luni de notificare a oricărei operațiuni neautorizate pentru a putea angaja răspunderea, ca urmare a acestui fapt, a prestatorului respectiv. Procedând astfel, el a făcut de asemenea alegerea univocă de a nu permite acestui utilizator să introducă o acțiune în răspunderea prestatorului menționat în cazul unei operațiuni neautorizate la expirarea acestui termen.

52 Rezultă din tot ceea ce precedă că este necesar să se răspundă la prima întrebare că articolul 58 și articolul 60 alineatul (1) din Directiva 2007/64 trebuie interpretate în sensul că se opun ca un utilizator al serviciilor de plată să poată angaja răspunderea prestatorului acestor servicii în temeiul unui alt regim de răspundere decât cel prevăzut de aceste dispoziții atunci când utilizatorul respectiv nu și-a îndeplinit obligația de notificare prevăzută la articolul 58 menționat.

Cu privire la a doua întrebare

53 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă, în cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, articolul 58 și articolul 60 alineatul (1) din Directiva 2007/64 trebuie interpretate în sensul că se opun ca fideiusorul unui utilizator al serviciilor de plată să invoce, ca urmare a neîndeplinirii de către prestatorul de servicii de plată a obligațiilor sale legate de o operațiune neautorizată, răspunderea civilă a unui asemenea prestator, beneficiar al fideiusiunii, pentru a contesta cuantumul datoriei garantate, în conformitate cu un regim național de răspundere contractuală de drept comun.

54 Trebuie arătat, pe de o parte, că articolul 1 alineatul (2) din Directiva 2007/64 prevede că aceasta stabilește drepturile și obligațiile respective ale utilizatorilor serviciilor de plată și ale prestatorilor de servicii de plată în contextul prestării de servicii de plată ca ocupație sau activitate comercială obișnuită, în conformitate cu considerentul (47) al aceleiași directive, potrivit căruia aceasta privește doar „obligațiile și responsabilitățile contractuale dintre utilizatorul serviciilor de plată și prestatorul său de servicii de plată”.

55 Pe de altă parte, potrivit articolului 2, directiva menționată se aplică serviciilor de plată prestate în Uniune, cu precizarea că titlul IV din aceeași directivă, care cuprinde articolele 58-60 din aceasta, se aplică doar în cazul în care atât prestatorul de servicii de plată al plătitorului, cât și cel al beneficiarului plății sau prestatorul de servicii de plată unic al operațiunii de plată au sediul în Uniune.

56 Reiese astfel din aceste din urmă dispoziții că Directiva 2007/64 se referă la raporturile dintre utilizatorul serviciilor de plată și prestatorul acestor servicii, fără ca vreo dispoziție a acestei directive să menționeze fideiusorul unui utilizator al serviciilor de plată.

57 În această privință, punctul 10 al articolului 4 din aceeași directivă definește utilizatorul serviciilor de plată drept persoana fizică sau juridică care folosește un serviciu de plată în calitate de plătitor, de beneficiar al plății sau în ambele calități. La rândul lor, punctele 7 și 8 ale acestui articol definesc „plătitorul” și „beneficiarul plății” ca fiind, pe de o parte, persoana fizică sau juridică care este titularul unui cont de plăți și care autorizează un ordin de plată din acel cont de plăți sau, în cazul în care nu este vorba de un cont de plăți, persoana fizică sau juridică care dă un ordin de plată și, respectiv, pe de altă parte, persoana fizică sau juridică care este destinatarul vizat al fondurilor care au făcut obiectul unei operațiuni de plată.

58 Or, contractul de fideiusiune este un contract distinct de cel dintre creditor și debitor, prin care fideiusorul, care este un terț față de acest din urmă raport contractual, are rolul de a garanta creditorului, în speță prestatorul de servicii de plată, plata pe care debitorul, în speță utilizatorul serviciilor de plată, este posibil să o datoreze acestuia din urmă în temeiul obligației garantate, care constă în datoria pe care debitorul o are față de creditor.

59 În acest temei, fideiusorul nu intră sub incidența noțiunii de „utilizator al serviciilor de plată”, întrucât rolul său nu este nici pe departe similar cu cel al unui „plătitor” sau cu cel al unui „beneficiar al plății”, în sensul articolului 4 punctele 7 și 8 din Directiva 2007/64.

60 Astfel, această directivă nu stabilește drepturi și obligații decât în privința prestatorilor de servicii de plată și a utilizatorilor unor asemenea servicii și nu vizează situația fideiusorului unor asemenea utilizatori.

61 În ceea ce privește regimul de răspundere a prestatorului de servicii de plată prevăzut la articolul 60 alineatul (1) din Directiva 2007/64, această dispoziție nu menționează decât plătitorul în calitate de beneficiar al rambursării unei operațiuni neautorizate.

62 La rândul său, articolul 58 din această directivă nu impune obligația de notificare pe care o prevede decât utilizatorului serviciilor de plată, cu condiția ca, în conformitate cu titlul III din directiva menționată, prestatorul de servicii de plată să fi furnizat sau să fi pus la dispoziția acestui utilizator informațiile legate de operațiunea de plată neautorizată sau neexecutată ori executată incorect.

63 Astfel, după cum a subliniat în esență domnul avocat general la punctul 86 din concluzii, regimul răspunderii prevăzut la articolul 60 alineatul (1) din Directiva 2007/64 se întemeiază pe un echilibru între obligația de informare care revine prestatorului de servicii de plată și obligația de notificare a oricărei operațiuni neautorizate într-un termen de 13 luni care aparține utilizatorului serviciilor de plată, care permite fundamentarea angajării răspunderii stricte a acestui prestator fără ca utilizatorul respectiv să trebuiască să dovedească o culpă sau o neglijență.

64 În consecință, pentru a angaja răspunderea unui prestator de servicii de plată pentru operațiuni neautorizate de utilizatorul unor asemenea servicii, fideiusorul unui utilizator nu poate beneficia de regimul de răspundere prevăzut la articolul 60 alineatul (1) din Directiva 2007/64, ci trebuie să utilizeze posibilitățile pe care i le oferă dreptul național. Prin urmare, nu i se poate pretinde fideiusorului să se supună obligației de notificare a unor asemenea operațiuni, stabilită la articolul 58 din această directivă.

65 Poziția guvernelor francez și ceh potrivit căreia ar exista un risc de eludare a dispozițiilor Directivei 2007/64 dacă obligația de notificare a operațiunilor neautorizate nu s-ar impune fideiusorului unui utilizator de servicii de plată nu poate fi reținută.

66 Astfel, după cum reiese din cuprinsul punctelor 58-60 din prezenta hotărâre, contractul de fideiusiune dintre un prestator de servicii de plată și un fideiusor nu este reglementat de dispozițiile Directivei 2007/64 și nici de altfel de vreun alt instrument de drept al Uniunii. Un asemenea contract continuă, așadar, să fie supus drepturilor și obligațiilor stabilite de dreptul național aplicabil.

67 Or, după cum a arătat domnul avocat general la punctul 94 din concluzii, dacă dreptul național aplicabil prevede acest lucru, prestatorul de servicii de plată poate fi determinat să suporte consecințele neglijenței sale în executarea unei operațiuni de plată, în special atunci când nu a verificat dacă această operațiune a fost efectiv autorizată de utilizatorul serviciilor de plată, în măsura în care o asemenea neglijență a cauzat un prejudiciu unui terț precum fideiusorul.

68 În această privință, posibilitatea fideiusorului de a invoca dispozițiile dreptului național pentru a-și diminua obligațiile față de creditorul care beneficiază de fideiusiune, în caz de neglijență din partea acestuia din urmă în executarea unei operațiuni de plată, nu aduce în niciun fel atingere raportului contractual stabilit între creditor și debitor, respectiv prestatorul de servicii de plată și utilizatorul unor asemenea servicii, care este reglementat, la rândul său, de dispozițiile Directivei 2007/64.

69 Rezultă din cele ce precedă că este necesar să se răspundă la a doua întrebare că articolul 58 și articolul 60 alineatul (1) din Directiva 2007/64 trebuie interpretate în sensul că nu se opun ca fideiusorul unui utilizator al serviciilor de plată să invoce, ca urmare a neîndeplinirii de către prestatorul de servicii de plată a obligațiilor sale legate de o operațiune neautorizată, răspunderea civilă a unui asemenea prestator, beneficiar al fideiusiunii, pentru a contesta cuantumul datoriei garantate, în conformitate cu un regim de răspundere contractuală de drept comun.

Cu privire la cheltuielile de judecată

70 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

1) **Articolul 58 și articolul 60 alineatul (1) din Directiva 2007/64/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne, de modificare a Directivelor 97/7/CE, 2002/65/CE, 2005/60/CE și 2006/48/CE și de abrogare a Directivei 97/5/CE trebuie interpretate în sensul că se opun ca un utilizator al serviciilor de plată să poată angaja răspunderea prestatorului acestor servicii în temeiul unui alt regim de răspundere decât cel prevăzut de aceste dispoziții atunci când utilizatorul respectiv nu și-a îndeplinit obligația de notificare prevăzută la articolul 58 menționat.**

2) **Articolul 58 și articolul 60 alineatul (1) din Directiva 2007/64 trebuie interpretate în sensul că nu se opun ca fideiusorul unui utilizator al serviciilor de plată să invoce, ca urmare a neîndeplinirii de către prestatorul de servicii de plată a obligațiilor sale legate de o operațiune neautorizată, răspunderea civilă a unui asemenea prestator, beneficiar al fideiusiunii, pentru a contesta cuantumul datoriei garantate, în conformitate cu un regim de răspundere contractuală de drept comun.**

Semnături